

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

1919

Személy

Helvszám

Szerző:

Cím:

Kik vásárolnak?

Forrás:

Az Újság

Bt

1919. 18.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Kik vásárolnak? ...

— Budapest élete a boltajtókon át nézve. —

Egy izgatón érdekes, nemcsak a jelenre, de a multra is jellemző és a közeli jövőre is erősen kiható probléma megvilágítására vállalkoztak tudósítónk, a mikor sorra vették a jólétet, a kényelmet, a fényűzést és fejlettebb izlést szolgáló üzleteket és vállalkozásokat, hogy megkapják a választ arra a kérdésre: *Kik vásárolnak ebben a szegénynyé lett városban? Kik és mit? Hogyan és mennyiért?*

A szíves olvasó, a ki végig követ bennünket kutató sétáinkon, látni fogja, hogy egyszerű boltajtókon keresztül mélyen bele lehet látni a lüktető, eleven életbe. Mintha vándorképe vonulna el szemünk előtt a főváros igazi életének. A kép, a mit kapunk, nemcsak érdekes és tanulságos, de belevilágít kereskedelmünk és iparunk, művészetünk és életberendezésünk közeli jövődjébe is.

(Egy délelőtt a Zirnernél.)

Nem mondhatnám, hogy valami nagy lelkesedéssel fogadtak Zirner Zsigmond vaczi-utcai ékszeres boltjában. Azt hitték ugyanis, hogy vásárolni akarok, az ékszerészek pedig reszketnek a kilenstől. Nem szívesen adnak el semmit, mert az az érzésük, hogy hiába kérnek egy karát gyémántért 16.000 koronát, hiába egy gramm aranyért 50 koronát és az ezüstért annyit, mint a mennyibe háboru előtt az arany került, rossz üzletet csinálnak, mert a papír csak papír, hiába garantálta azt boldogabb időben az Osztrák-Magyar Bank.

A hangulat irányomban azonban rögtön megváltozott, a mint előadtam, hogy csak tapasztalni akarok; székel kínáltak meg, cigarettával és tegye fel a kalapját, kérem, menddották és úgy kenyéztettek, mint hajdanában egy igazi vevőt. Közbe bejött az üzletbe az elegáns Bandholtz amerikai generális adjután-sával. Gore hadnagygyal, a kit Széchy főhad-

nagy, az összekoto tiszt, kalauzolt ebbe a legszolidabb ékszerészüzletbe. Németül beszélt a tábornok, kifogástalan németiséggel és olyan szoktatottsággal nézte és bírálta meg az eléje rakott ékszereket, a mi Carliernek, a kinek pedig a Rue de la Paix-n, Párisban van üzlete, is díszretere válnék. A válogatott izlése egyszerűen frappirozta Zirnerékét, a hozzáértése gyönyörködtetett mindnyájunkat. Vett egy platina karkötőt a közepén egy csillogó smaraggal és kifizetett érte 20.000 koronát kétkben. Borzasztón örült neki. Azt mondta, kell neki még más ékszer is, de hiába raktak elébe hamisítatlan bécsi portékát, ő gyengéden elhárította, mondván: *Nein, nicht das...*

És tényleg csak külföldi árut vett még csekély 10.000 koronáért, még egy karkötőt, inggombot, lánczót, mindezt platinából. Francia frankkal akart fizetni, de mivel az ékszerész nem számíthatta azzal a kurzussal, a melyet ő kívánt, hát kétkben fizette ezt is. Az adjutáns, Gore hadnagy, már kevésbé volt nehézkes, — ő aranyékszerrel is megelégedett és néhány igen finom kivitelű gyűrűvel.

Másfél óránál tovább tartott az amerikaiak vásárja, — ez idő alatt román tiszték is jöttek, a kiknek nagyobbik része kék pénzzel, másik része leírel fizetett.

Az egész délelőtt ott ültem az üzletben, jöttek ismét román és francia tiszték és román katonák feltűnő nagy számban, a kik mind ezüst zsebórárt vettek. Csak pestiek nem jöttek, — egy asszonyt kivéve, a kinek a láncza volt Zirneréknél reparatúrában.

Ellenben jöttek szakállas uriemberék (három is egymásután), a kik németül beszéltek, olyan fuomitott stakker németiséggel és a kiknek keresletére Zirner Zsigmond igen udvariasan ezt felelte:

— Bedauere, momentan kann ich damit nicht dienen. (Sajnálom, nem szolgálhatok.)

És a mikor egy-egy briliáns ékszernek,

arany cigarettatárczának, láncznak, órának árát kérdezték, mindig ez volt a stereotip válasz:

— Bedauere, es ist verkauft. (El van adva.)

Az egyik német azonban nem jött zavarba és kijelentette, hogy annak dacára, hogy az illető ékszer el van adva (*tudta, hogy nem igaz*), 25 százalékkal ad többet érte, mint a a mennyi az árjelzése. De hát ez az igyekezet is meddő maradt, nem kapta meg. A mikor elment, kíváncsian vártam a magyarázatot.

— Hát ezek a németek — mondta Zirner Zsigmond — bécsi ékszerészek, a kik miután Bécsét már kifosztották, most Budapestre vetették magukat. Oh, jól ismerjük őket és jobb-fajta üzletbe hiába kopogtatnak. Én legalább nem adok el nekik semmit. Elsőbben is és mindentől eltekintve, mert semmi érdekem bármit is eladni. A románokat és az idegen missziók tagjait már udvariasságból is kiszolgáljuk, de azontul ugynevezett nagyobb dolgot nem adok el. Mert nem tudom pótolni és azt a csekélységet, a mit pótlásul kapok, külföldi valutában kell kifizetnem. Ezek az osztrákok most a konjunkturát akarják kihasználni és nem is szólnak arról, hogy osztrák felülbélyegzésű pénzt árasztják el Budapestet, igen csunya üzletet csinálnak. Minden árat megadnak aranyért,

brilliansért és mikor már van néhány milliónyi készletük, kicsempészik Bécsből Párisba, a hol az osztrák pénzen Budapesten vásárolt ékszeret frankért adják el. Hogy könnyebben megértse, egy karát brillians nálam 16.000 korona, Párisban, a hol szintén felment az ára, 2—3000 frank. Már most tekintettel arra, hogy 100 korona 9—10 frank, ezek a zugárosok a brilliansért kicsempészve Párisba, ott eladják 3000 frankért, a mi körülbelül 27—30.000 koronának felel meg és így minden egyes karát gyémánton, a mi pénzünkön kifejezve, 11—14.000 koronáig nyerne. Hát ezért nem adok el nekik semmit, sőt hogy közel se férközzenek hozzám, a lebélyegzett osztrák pénzt egyáltalában nem fogadom el.

— Pesti vevőm, mint láthatja, nincs. Az embereknek nincs pénzük ma ékszeret venni, a melynek ára borzasztóan felment. A háboru előtti árakhoz viszonyítva ma tizszeres az ékszerek ára, a kommunizmus előtti áraknál az arany és ezüst mintegy 30 százalékkal drágább.

(A szőrmések.)

A Károly-körúti Elkán-szőrmeboltot tegnap nyitották ki. Egy emberfia sem tartózkodott a helyiségben, a mikor beléptünk. Néhány szőrmesapkat láttunk az egyik polezon, néhány tuczat rókaabát az egyik üvegszekrényben. A tulajdonos felesége szíves volt czekeket mondani:

— Most alig van forgalma a boltnak. A proletárdiktatura idején kilométer hosszú sorban álltak a vevők a boltunk előtt: pénz bőven volt, vásárolt boldog-boldogtalan. Ma itt vagyunk teljesen lerongyolva, nem is tudom, mihez kezdjünk.

Szomorú feleletet kaptunk a Kristóf-téri Kutnewskynél is.

— Nem vásárol ma senki, — mondották — igaz, hogy nincs is mit. A mi a valutaügy nem nem rendeződik, nem is lehet szó igazi forgalomról. Várunk, várjuk a szebb napokat.

Elénk életet láttunk ellenben a Dorottya-utczai Dán-testvéreknél. Eppen egy román alvezredes jött a szőrmeboltba nagyobb kísérettel. Női bundát és más szőrmeárut vásárolt. Jöttek új vevők: idegen tiszték és bőkezűen vásároltak.

A főnök ezeket mondotta munkatársunknak:

— Nem élet ez, kérem. Szó sincs róla, el fogjuk adni, a mi kevés árunk még van, aztán beesukjuk az üzletet, mert reményünk sincs arra, hogy megtömjük raktárunkat. Az árak, ha magasak is, mégsem reálisak. Egy rókaabó átlag kétezer koronába kerül, előállítási költsége ellenben sokkal több. De nem emeljük az árakat, mert ugysem termelünk. Megjegyzem, jó üzletet csinál, a ki a mostani rossz magyar pénzen szőrmét vásárol. Ha külföldre viszi ki az árut, sokkal drágábban adhatja el, mint a hogyan vette. Nekünk, szőrméseknek, Leipzig a Mekkánk, ez a város irányítja az árakat. En tavaly október óta ott tartózkodtam és így sze-

mélyes tapasztalásomból mondhatom, hogy az árak ott is körülbelül ugyanazok márkáértékben, mint minálunk koronaértékben. Behozatalról természetesen szó sem lehet a mostani viszonyok között. Egyszer csak ott állunk majd, minden árunk elfogy, illetve külföldre vándorol, mert a vásárlók túlnyomó részét az entente-missziók és a román tiszték teszik, a kik az árut természetesen a külföldre viszik.

(Női divat, pipere.)

A vevőközönségről, árukról és árakról érdeklődni elmentünk többek közt Holzerhez, kinek üzlete tudvalevőleg egyike a legforgalmasabbaknak.

— Augustus eisején ugyszólván teljesen kifosztva állottam itt, — szólt az üzlettulajdonos — mert a proletárdiktatura alatt készült sablonruhákat természetesen nem használhatam. Most már ismét van egy kis áru, olasz, cseh és ausztriai, de a valutakülönbség miatt drága. Még mindig nem sok ugyan, de a kereslet is megcsappant, mert a vidéki vevők a szőrnységes vonatkozókedés miatt nem jöhetnek, a pestieknek meg a pénzük kevés.

— Vásárló kedvük leginkább az itt tartózkodó misszió-katonáknak van, a kik különösen prémét, szőnyeget és ékszeret vesznek. Ezt azután hazaviszik, mert akármilyen sok koronát fizetnek is itt érte, ez a nagy összeg átszámítva leire, lirára vagy frankra, még mindig oly kevés, hogy külföldön még haszonnal adhatnák el az itt méregdrágának mondott árukat. A ruhák árai a következők: téli kosztüm 2500—3000 korona; szőrmével diszitve 4000 koronától 5000-ig. Egy jó minőségű téli köpeny 1500—2000 koronába kerül, prém nélkül. A pongyolákért (persze csak selyempongyolákról beszélünk!) 1000—1200 koronát kérnek. Nagyon drágák a szőrmekabátok, 6000-tól 20.000-ig variálódik az árak. Azért erre is akad vevő, csak nem sok!

Innét elmentünk a Belváros egyik előkelő szalonjába. Neumann Bertához, most már az iránt érdeklődni, hogy a hölgyek, a kik a készruha vásárlástól mintha tartózkodnának kissé,

legalább varratnak-e sokat? Neumann Berta a forgalmat szinte minimálisnak mondja. A régi vevők azonban itt is eltűntek, helyét adva új, eddig nem ismert közéleti csillagoknak.

A Belváros kevésbé ismert szalonjaiban már több panaszt hallottunk, a nagy költség, kis bevétel és magas munkabérek miatt.

A kalapszalónokban nagyjában ugyanaz a helyzet. Kalapok, Mohár Gizella szerint, hatszáztól kétezer koronáig kaphatók. A magnás-asszonyok még nincsenek itt, de vevők azért akadnak. A hölgyek kevesebbet vásárolnak, de ez a kevesebb nem jelenti azt, hogy semmit. Ottlétünkkor éppen Kosáry Emma próbált modellkalapokat. Persze vannak olcsóbb, de azért nem kevésbé jó szalónok, így pld. ugyancsak a Váci-utczában Mikhós Margit negyszáz koronától ezer koronáig tud már kalapot adni. Az alakítás 150—200 korona.

A Király-utczában: Majdnem minden üzletben panaszkodnak. Néhol a cégnek nincsen pénze, máshol a publikumot okozzák, mert annak nincs pénze, megint másutt magát a pénzt okozzák, mert hogy olyan keveset ér. Árjuk sincs sokkal több, mint a mennyi a kirakatokban diszeleg, ez is nagyobb részt elkésett nyári holmi. Végigsétálva a Király-utczán s benézetgetve az üzletekbe, majdnem kizárólag parasz-asszonyokat láttunk nagy kosarakkal és sok kékpéntől duzzadó zsebekkel. Ők a Király-utcza jelenlegi vevői. Kár, hogy csak fejken-dőket meg „festő“-t vásárolnak!

Egy ferencvárosi varrónénél végre meggy az üzlet! Persze csak alakításokról lehet beszélni, de ez azután van sok!

A középosztály asszonyai már öt éve várják a békét, öt éve nem csináltattak ugyszólván semmit s most itt állnak teljesen lerongyolva. Ezeknek az asszonyoknak muszáj már varratni valamit s némelyik könyes szemmel mondja a varrónének, hogy alig eszik egy idő óta és folytatni is fogja a kényszerű koplalást, de a pénzt ruhára kell adnia, mert nincs már mit felvennie. A fazon itt is elég pénzbe kerül, kosztüm 600, köpenyruha 300, bluz 100, alj 100 korona, de hát Istenem, ha a vevő azt mondja, hogy sok, a varrónő azonnal ráter a megélhetés nehézségeire.

— Egy kiló liszt is husz korona! — mondja s a legnagyobb jóakarattal se lehet megeztetni ezt az állítását.

(Folytatjuk.)